

Yttrande över remiss, betänkandet En utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk under 2021 och 2022 (SOU 2024:26)

Region Västernorrland tackar för möjligheten att besvara remissen. Vi tillstyrker endast en del av de förslagen som framställs och anser att utredningen inte haft möjlighet att göra en rättvisande utvärdering av de genomförda förändringarna eftersom utredningen dels genomfördes efter så kort tid, dels haft utgångspunkt endast i det ekonomiska perspektivet. Vi har svårt att se att man med någorlunda säkerhet kan uttala sig om effekterna på återgång i ordinarie arbete på lång sikt då inte ens 550 dagar gått innan utvärdering.

Vidare hade Region Västernorrland gärna sett att utredningen tydligare lyft patientperspektivet och vilka följder de olika förslagen kan tänkas få för hälso- och sjukvården. Flera av förslagen kommer att innebära ökade kostnader och utökat arbete för läkarna i den redan ansträngda vården. Vi saknar även att effekterna av Covidpandemin med ökade sjukskrivningar, undanträngningseffekter samt flertal tillfälliga undantagsregler i sjukförsäkringen inte har tagits med i utvärderingen.

Slutligen vill region Västernorrland lyfta upp det olyckliga med så här täta förändringar av regelverket för sjukförsäkringen. Dessa motverkar den stabiliteten och förutsägbarheten som behövs för att individer och vården ska känna trygghet och förtroende för systemet.

Nedan redovisas regionens inställning och i förekommande fall kommentarer till utredningens förslag och bedömningar.

9.1 Bedömningen vid dag 180 ska göras mot normalt förekommande arbete utan undantag för övervägande skäl

Utredningens förslag: Undantaget övervägande skäl ska tas bort som grund för beviljande av sjukpenning efter dag 180 i rehabiliteringskedjan.

Region Västernorrland tillstyrker inte förslaget. Det finns många sjukdomstillstånd och diagnoser som kan vara långvariga utan att vara bestående. Dessa individer riskerar att påverkas negativt av förslaget som även kommer att innebära mer arbete med fler intyg och kompletteringar för läkarna i den redan ansträngda vården.

9.2 Särskilda skäl ska endast kunna tillämpas från dag 180 till och med dag 365 och om prognosen i det medicinska underlaget är tydlig

Utredningens förslag: Utredningen föreslår en återgång till den lydelse av begreppet särskilda skäl som gällde före den 15 mars 2021 vid bedömningen av arbetsförmåga efter dag 180 i rehabiliteringskedjan. Det ska inte vara möjligt att tillämpa särskilda skäl efter dag 365 i rehabiliteringskedjan.

Region Västernorrland tillstyrker inte förslaget. Det finns många sjukdomstillstånd och diagnoser som kan vara långvariga utan att vara bestående. Dessa individer riskerar att påverkas negativt av förslaget som även kommer att innebära mer arbete med fler intyg och kompletteringar för läkarna i den redan ansträngda vården.

9.3 Normalt förekommande arbete ska inte längre hänvisa till angiven yrkesgrupp

Utredningens förslag: Vid bedömningen av den försäkrades rätt till sjukpenning efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska det endast beaktas om den försäkrade har förmåga att försörja sig själv genom förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Det ska inte längre anges om förvärvsarbetet ingår i en sådan angiven yrkesgrupp som innehåller arbeten som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Detsamma ska gälla vid bedömningen av rätt till sjukpenning i särskilda fall

Region Västernorrland tillstyrker förslaget. Vi delar utredningens bedömning att prövningen av arbetsförmåga mot normalt förekommande arbeten behöver vara verklighetsförankrad med sakliga, välmotiverade och för individen begripliga beslut.

9.4 Möjlighet till ojämn förläggning av arbetstiden ska finnas om det är medicinskt motiverat och den försäkrades arbetsförmåga tas tillvara

Utredningens förslag: Vid bedömning av nedsättning av arbetsförmågan och dess omfattning ska arbetstiden minskas varje dag i motsvarande grad som nedsättningen avser. Arbetstiden får dock förläggas på ett annat sätt, om det är medicinskt motiverat och det syftar till att ta tillvara den arbetsförmåga som den försäkrade har.

Region Västernorrland tillstyrker förslaget. Vi ser positivt på utredningens förslag att betona vikten av läkarens medicinska bedömning i frågan. Vi välkomnar även, om så är möjligt, en återgång till den tidigare formuleringen av deltidsfrågan i läkarintyget då den nuvarande formuleringen är synnerligen svårtolkad.

9.5 De nya reglerna om behovsanställda tas bort

Utredningens förslag: Bestämmelserna om behovsanställda i sjukpenningförsäkringen ska tas bort

Region Västernorrland tillstyrker inte förslaget. Vi delar visserligen utredningens bedömning om att ökning av personer med behovsanställning vore en oönskad utveckling men anser att de enskilda individens trygghet i sjukförsäkring och möjlighet att erhålla ersättning vid sjukdom väger tyngre.

9.6 Äldre bör inte undantas från bedömningen mot normalt förekommande arbete

Utredningens förslag: De särskilda äldrereglerna i sjukpenningförsäkringen ska tas bort.

Region Västernorrland tillstyrker inte förslaget. En omställning så sent i arbetslivet torde vara svårt i praktiken för de allra flesta och bli kostsam för samhället.

9.7 Äldrereglerna inom sjukersättningen (trygghetspensionen) bör vara kvar tills vidare

Utredningens bedömning: Bestämmelserna som avser sjukersättning för äldre bör behållas. Utvecklingen av antalet nybeviljanden samt hur regelverket används och efterlevs bör följas noggrant framöver.

Region Västernorrland delar utredningens bedömning.

9.8 Harmoniserat arbetsmarknadsbegrepp inom sjukpenning och sjukersättning

Utredningens bedömning: En harmonisering av arbetsmarknadsbegreppen inom systemen för sjukpenning respektive sjuk-och aktivitetsersättning bör utredas närmare.

Region Västernorrland instämmer i utredningens bedömning.

9.9 Rehabiliteringsinsatser

Region Västernorrland lämnar inga synpunkter avseende utredningens beskrivning av rehabiliteringsinsatser

9.10 Förstärkt arbetsgivaransvar

Utredningens bedömning: Arbetsgivarnas drivkrafter bör ses över vad avser att dels erbjuda arbetsplatsinriktad respektive arbetslivsinriktad rehabilitering, dels motverka långtidssjukfrånvaro

Region Västernorrland tillstyrker utredningens bedömning.

9.11 Starkare incitament för hälso- och sjukvården i sjukskrivningsprocessen

Utredningens bedömning: Det bör utredas hur incitamentsstrukturen kan stärkas för hälso- och sjukvården i sjukskrivningsprocessen.

Region Västernorrland delar inte utredningens bedömning. Analysen som utredningen gör utgår helt utifrån försäkringens ekonomiska perspektiv. För att kvalitetssäkra hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivningsprocessen och minska oönskade skillnader avseende sjukskrivning, bör utgångspunkten vara att tillräckliga förutsättningar för det försäkringsmedicinska arbetet i vården i form av resurser, tid och kunskap säkerställs.

9.12 En bortre gräns för rätt till sjukpenning

Utredningens bedömning: En bortre tidsgräns för rätten att uppbära sjukpenning bör återinföras. En utredning bör titta närmare på vad en maximal tid som sjukskriven bör vara samt hur en tidsgräns bör vara utformad. Erfarenheter av implementering och administration av den tidsgräns som fanns mellan 2008 och 2016 bör vara vägledande.

Region Västernorrland delar inte utredningens bedömning. Grundförutsättning för sjukskrivning är att patienten har en sjukdom eller skada. Att införa en bortre gräns där sjukskrivning upphör och förflyttning till arbetsförmedling sker baserad endast på att viss tid förflutit men utan medicinsk förankring kan innebära medicinska risker för individen. Det kan också innebära stora kostnader för samhället då resurser läggs på arbetslivsinriktad rehabilitering som har dåliga utsikter att lyckas.

REGION VÄSTERNORRLAND

Elina Backlund Arab
Ordförande Hälso- och sjukvårdsnämnden

Maria Strandberg
Hälso- och sjukvårdsdirektör